

אכן, הריבונות קודמת לטריטוריה

שאל אריאלי מגלה בורות כשהוא מייחס לבית מדרשו של הרב צבי יהודה קוק את הדעה לפיה הטריטוריה חשובה מן הריבונות. תגובה לטור של אריאלי, "בלוף ההתנחלויות".

נתנאל אלישיב | 09/02/2014

אז מה חשוב יותר למתנחלים – ריבונות או טריטוריה? לשאל אריאלי יש תשובה ברורה לשאלה זו. בטור שלו "בלוף ההתנחלויות" (www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-4485937,00.html), הוא מייחס לבית מדרשו של הרב צבי יהודה קוק את הדעה לפיה "הטריטוריה עומדת בראש כלל הנכסים, הערכים והסמלים הלאומיים. מעמדה של הארץ גובר על מעמדה של המדינה, משום שהחיבור אל הארץ נעשה על-פי הבטחה אלוהית, בעוד שהמדינה היא יציר חולף של האדם, שכל קריאת תיגר שלו על "גבולות המולדת" נתפשת כחילול קודש".

כל מי שבקיא במשנתו של הרב צבי יהודה קוק יודע שדברים אלו נסמכים על בורות במקרה הטוב, או על העתקה מספרו של גדי טאוב 'המתנחלים' במקרה הרע, שכן ריבונותו של העם היהודי על ארץ ישראל היא היא נשמת אפה של משנת הרב צ"י קוק ביחס לארץ ישראל. גם במהלך אלפיים שנות גלות יהודים בודדים ולעתים קהילות שלמות עלו לארץ ישראל כדי לחיות על אדמת הקודש ולהיקבר בה, אולם החידוש הגדול של הדורות האחרונים, היוצר את ההבדל בין גלות לבין גאולה, הוא שיבתו של עם ישראל לבימת ההיסטוריה וחידוש ריבונותו על ארץ ישראל.

הרב צבי יהודה לא סבר שהמדינה היא יציר חולף של האדם, אלא יציר נצחי של ריבונותו של עולם, אשר כונה על ידו "יוצר ובורא מדינת ישראל". מדינת ישראל, ולא התנחלויות פרטיות של בודדים או של קהילות, היא הקיום השלם של מצוות יישוב הארץ, ועל כן, נאמר זאת ברורות: אם נגיע למסקנה שקיימת סתירה בין הריבונות לבין ההיאחזות בקרקע כזו או אחרת, נעדיף את הריבונות. וכדי לצאת ידי חובת הקלישאה, אוסיף שאני הראשון שיהיה מוכן לפנות את ביתו בלב אזור בנימין אם חשוב שהוא עומד בסתירה לעיקרון הריבונות.

בוודאי שאנו שואפים שריבונות זו תקיף כמה שיותר מן הארץ, ומוזר מאוד שאריאלי מביא דווקא את דוד בן גוריון כדוגמה למי שחשב אחרת. הרי עם פרוץ מלחמת העצמאות, עשה בן גוריון כמיטב יכולתו כדי להרחיב את גבולות המדינה הצעירה מעבר לגבולות החלוקה, וכמה אנו חבים לו תודה על כך שהציל אותנו מן המדינה הקיקיונית שתוכנית החלוקה הועידה לנו. האיש ששאף לקבוע את נהר הליטאני כגבולה הצפוני של ישראל ושפזל לעבר שרשרת הרי אדום בעבר הירדן היה בצד שלנו, לא בצדו של אריאלי, שעושה ככול יכולתו על מנת לצמצם את שטח הריבונות הישראלית הקטנה בין כה וכה.

על כן, אריאלי עושה את מלאכתו קלה כשהוא מגדיר את הוויכוח סביב פרמטרים לא נכונים. השאלה אינה האם הריבונות חשובה יותר, אלא האם ישיבתנו ביהודה ושומרון מחזקת או מחלישה אותה. כמו יהודים תמימים במהלך כל ההיסטוריה, אריאלי סובר שאם רק נותר על מה ששייך לנו, נזכה לשלום ולשלווה, ואילו אנו סוברים ששורש הסכסוך אינו טריטוריאלי, ועל כן ויתורים טריטוריאליים לא יקדמו את הפתרון למצוקותינו, אלא רק יחלישו אותנו, בכל המובנים.

לצדו של אריאלי עומדת התיאוריה, אך לצדנו עומדת המציאות: בכל פעם שבה ניסינו את שיטת הויתורים שילמנו מחיר דמים יקר, וגם אם זכינו לאהדה בזירה הבינלאומית, הרי שהיא הייתה קצרת טווח, ועד מהרה היא התחלפה בחיזוק הדה-לגיטימציה לעצם קיומה של הריבונות היהודית בארץ ישראל. בכל פעם שזה קורה, אריאלי וחבריו מופתעים מכך שהמציאות אינה פועלת לפי ההיגיון שלהם, אלא לפי כללים אחרים לגמרי, או כפי שניסח זאת בפשטות עמוס עוז בראיון לעיתון 'הארץ': "המציאות היא שכל השנים אמרנו שאם נצא מעזה יהיה טוב. יצאנו מעזה והיה רע. קשה להתמודד עם זה". אכן, קשה להתמודד, ולכן ממצאים תיאוריות מופרכות על סתירה בין ריבונות לבין טריטוריה.

הכותב הוא ר"מ במכינה הישיבתית הקדם-צבאית 'בני דוד' בעלי ועומד בראש הוצאת הספרים 'מכון בנין התורה'